

KOMANDA 1. BIRČANSKE
 PJEŠADIJSKE BRIGADE
 Str.pov.br. 4-140-1/93
 30.10.1993.godine

~~04282140~~
 2/1

Referat povodom obilježavanja
 Dana formiranja DK

1. Datum formiranja jedinice i sastavi po brojnom stanju koji su ušli u sastav brigade

Birčanska PBr (danas 1.Birčanska PBr) formirana je 19.maja 1992. godine.

Tada se u zoni odgovornosti naše brigade nalazilo sedam opština i to:

- Zvornik
- Kalesija
- Šekovići
- Vlasenica
- Milići
- Bratunac i
- Skelani

U to vrijeme u sastavu imali smo:

- 10 pješadijskih bataljona,
- 15 odreda,
- 1 oklopni bataljon,
- 1 mješoviti artiljerijski divizion,
- prištapske jedinice. i pozadinske jedinice

Sve ukupno 12.000 boraca na dužini fronta od oko 205 kilometara.

Naši zadaci bili su složeni, značajni i brojni, a akcenat je bio na:

- obezbedjenju koridora Pale - Zvornik
- obezbedjenju rudnika "Boksit" Milići
- oslobadjanju komunikacije preko Konjević Polja

Novi smo zadatke brigada uspješno izvršila

Iako veoma težak prvi zadatak smo veoma uspješno realizovali. Neprijatelj je nastojao svim raspoloživim snagama i sredstvima presjeći komunikaciju i spojiti svoje snage na pravcu: Tuzla-Kalesija-Cerska-Srebrenica.

Na pomenutom pravcu u početnom periodu rata imali smo brojna b/d, a samim tim i veliki broj gubitaka, izdvojili bi smo samo neka

- b/d za oslobadjanje Kamenice
- b/d za oslobadjanje Kalesije
- b/d za objekat Vis, koji smo u jednom danu morali braniti i više puta
- b/d za ponovno stavljanje pod kontrolu reona s. Memići

Drugi zadatak smo također uspješno realizovali. Sačuvali smo sva postrojenja koja se nalaze u sklopu rudnika Milići, a povremeno obezbedjivali eksploataciju rude. I na ovom području naši vojnici su pokazali izuzetnu hrabrost i vojničku vještinu.

Situacija je ponekad bivala veoma teška pa se dio naših snaga, koje su bile na obezbedjenju rudnika, našao u okruženju 10.06.1992.godine i 03.12.1992.godine sa kompletnim ljudstvom i tehnikom, ipak su naši borci u sadejstvu sa drugim jedinicama koje su pritekale u pomoć i svesrdnu pomoć komandanta Korpusa uspješni da odbrane rudnik sa neznatnim gubicima, čiji broj ne umanjuje njihov značaj.

Treći zadatak smo realizovali samo djelimično, jer bez sadejstva drugih brigada bilo je nemoguće realizovati ga u potpunosti.

12 nose brigade izasle su sljedeće brigade.
Izdvajanjem Zvorničke LPBr iz našeg sastava u junu 1992.godine, Bratunačke brigade i Skelanskog bataljona u novembru 1992.godine i Miličko-Vlaseničke LPBr 16.januara 1993.godine. U zoni odgovornosti 1.Birčanske PBr ostale su teritorije opština Šekovići, Kalesija i dio teritorije opštine Kladanj.

2. Borbena dejstva u kojima je brigada učestvovala

Brojna su dejstva naše brigade od početka rata do danas, pa bi smo ih i mogli podjeliti u dvije grupe.

- b/d brigade od početka rata do 01.11.1992.godine, odnosno do dana ulaska u sastav Drinskog korpusa i
- b/d od formiranja Drinskog korpusa do danas

Zbog ogromnog vremena ovog put se nećemo osvrnuti na b/d pre formiranje DK

Na prvom mjestu neophodno je pomenuti b/d za oslobadjanje Kalesije, čijom smo kontrolom obezbedjivali dubinu odbrane komunikacije Zvornik-Pale preko C. Vrh, a kojom smo prilikom spasili brojno Srpsko stanovništvo sa tog područja. Inače, b/d u reonu Kalesije bila su veoma brojna tako da su činila gro dejstava naše brigade do dana formiranja Drinskog korpusa. U sklopu ovih dejstava svakako treba pomenuti oslobadjanje s. Memići i ponovno stavljanje istog pod kontrolu nakon što se naše snage povukle iz Kalesije.

Uporedo sa dejstvima na tom području vodili smo aktivna b/d u reonu Kamenice, obzirom da je bila na putu kojim se neprijatelj služio za prebacivanje svojih snaga iz Srebrenice ka Tuzli i obratno,

Oslobadjanjem grada Vlasenice 21.04.1992.godine krenula su b/d sa tog područja pa smo u maju 1992.godine od Piskavica preko Alihodžića, Urića i Mesića izbili na liniju: Drum - Kula - Jaroblje.

U junu '92 krenuli smo dalje: Džemat, Begići, Kuljančići, da bi smo krenuvši sa Gradine 02.06.1992.godine preko Hrastovca-Pijuka i Jasikovica dostigli liniju Grobić-Potajnik. Stalni nasrtaji neprijatelja samo su ubrzali pomjeranje naših snaga naprijed. Već 04.07. naše snage su bile na liniji: s. Bećirevići - Rogosija - Jasikovice - Potajnik.

Neprijatelj odsudnom odbranom brani prodiranje u srce Cerske, ali ipak 20.10.1992.godine osvajamo Grobić i uspostavljamo liniju Potajnik-Grobić- s. Metaljka sa međuprostorom Nišava i takav poredak ostaje do napada na Cerskoj 23.02.1993.godine.

Na području Milića akcenat svakako treba staviti na odbranu rudnika Boksita. Ilustracije radi 10.06.1992.godine dio naših snaga na obezbedjenju rudnika našao se u okruženju, ali uz vrlo dobro organizovanu akciju izvršena je deblokada rudnika.

Slična situacija se ponovila 03.12.1992.godine, kada su naše snage u blokadi bile tri dana i opet uspjeli odbraniti i sačuvati rudnik.

Uporedo sa odbranom rudnika trebalo je braniti, odbraniti i sačuvati brojno srpsko stanovništvo, što smo i uradili aktivnim b/d i stavljanjem pod svoju kontrolu Sebiočinu, Gerovi, Zabrdje, B. Rlje, Lisinu, Kupusnu, Rupovo brdo.

Ne treba zaboraviti 26.09.1992.godine kada se dogodio na tom području nezapamćen, zvjerski zločin: neprijatelj je upao u Podravanje, popalio kuće i izmasakrirao oko 30 ljudi ne štedeći žene, djecu, stare i iznemogle.

Na području Skelana, tada naše "najmladje" opštine od štaba to i čete jačine 120 ljudi izrasta bataljon, a linija naše odbrane je od: s. Jezero, i dalje od s. Kusića-Gradina-Ćosići-Bujakovići, pa preko Utrževca do D. Žlepca. Neposredna blizina Osmana jakog neprijateljskog uporišta prouzrokovala je brojna b/d, a svakako treba pomenuti napad neprijatelja na Brežane 30.06.1992.godine i napad na Krniće 05.07.'92. kada je poginulo 15 naših boraca i 14 civila.

Neposredna blizina Srebrenice prouzrokovala je nebrojeno mnogo b/d i žrtava u Bratunačkom kraju. Veliki naponi su ulagani da bi se odbranio rudnik Sase, kao i celokupni prostor opštine Bratunac.

- b/d izvodjena do formiranja Drinskog korpusa, odnosno njihova uspješnost bila su uvertira, korak naprijed ka konačnom slomu neprijatelja i izvršenju zadataka stavljenih pred ovu brigadu.

06.11.1992.godine neprijatelj je napao naše snage u rejonu Kamenice. Naše snage su potisnute sa Kozjaka, gdje su se do tada nalazile. Dva naša borca su poginula, a 9 ih je nestalo i mnogo kasnije njihova tijela biće nadjena u masovnim grobnicama na Glodjanskom brdu.

Krajem novembra (30.11.) 1992.godine na pravac Rogatica-Višegrad upućene naše jedinice Jurišni odred i Izvidjačko-diverzantski vod kao pomoć snagama VRS na tom pravcu. Svoj dio zadatka izvršili su vrlo uspješno.

Još jedan žestok napad 03.12.1992. godine snaga neprijatelja na rudnik Boksita o kome je već bilo govora. Rudnik smo uspjeli deblokirati nakon tri dana blokade, a imali smo jednog poginulog i pet teže ranjenih boraca.

1. junicom *konobuzijom dogodo 70.*
10.01. b/d na liniji Kameno brdo - K 734 ~~b/d~~ koja su ~~prethodila~~ i bila neophodna za osvajanje Ilijinog brda. Iz sastava naše brigade poginulo je 5 boraca.

08.02.1993. godine uputili smo našu Izvidjačku četu kao pomoć Miličko-Vlaseničkoj LPBr za dejstva na Ilijinom brdu. Naša jedinica je prošla bez gubitaka, a najvažnije je da je Ilijino brdo tt 601 od tog dana pod kontrolom snaga VRS.

11.02.1993. godine pri izvršavanju našeg dijela zadatka u nastupanju prema Cerskoj, u reonu Kamenice postigli smo značajan uspjeh: ponovo smo ovladali objektom Lemino brdo koji smo izgubili 06.11.'92.

Početak marta mjeseca ove godine bio je veoma težak za našu brigadu:

- 02.03.1993. godine naše snage su slomile otpor u neprijateljskom uporištu u s. Gobelji i selo je od tog dana pod našom kontrolom.
- Istog dana neprijatelj prelazi u opšti napad duž cijele linije naše odbrane. Samo na reon s. Pelemiši palo je oko 220 granata raznih kalibara. Najjači pješadijski napad bio je u reonu Potrka (Bišina), gdje nam je poginulo pet boraca, a trojica su ranjeni, ipak odstupanja nije bilo i linija nije pomjerena.
- 03.03.1993. godine još jedno uporište neprijatelja je slomljeno. Naime, objekat Paljevine smo nakon iscrpnih priprema i b/d stavili pod svoju kontrolu. Dolaskom u reon s. Velići i vezivanjem naših snaga za snage sada već Miličko-Vlaseničke LPBr izvršili smo svoj dio zadatka ka konačnom prodiranju u Cersku.
- Već narednog dana (04.03.) vod našeg 4.Pb je izvršio upad na uporište Gradina i nanio neprijatelju značajne gubitke u ljudstvu i MTS.
- 16. april 1993. godine ostaće upisan u istoriju ovog kara kao jedan od najtežih ratnih dana. U ranim jutarnjim satima neprijatelj je krenuo u kombinovani artiljerijsko-pješadijski napad sa pravca

Kladnja ka liniji naše odbrane u reonima s. Trnovo i s. Pelemiši. Poslije višesatne borbe odbijajući napad neprijatelja pod kanonadom neprijateljske artiljerije gubici su bili kao nikad do sada; 14 poginulih i 17 ranjenih. Krajnjim naporima u reonu s. Trnovo liniju smo uspjeli konsolidovati, vratiti položaje koje smo do tada držali.

18.04.1993.godine je još jedan od teških dana; neprijatelj ponovo kreće u napad na liniju s. Pelemiši - Trnovo. Pod žestokom vatrom artiljerije i pješadije stanovništvo Pelemiša se povlači, a potom i naše snage. U toku večeri neprijatelj je zapalio selo i posjeo objekat Bandijerka (K lobo) koji je na pravcu prema Kladnju od strateškog značaja.

26. april 1993.godine je zapamćen kao jedan od onih dana koji su podjednako teški i dragi.

Nakon osmodnevnog pripremanja, planiranja, organizovanja krenuli smo da vratimo svoje, krenuli smo u ponovno osvajanje Pelemiša i Bandijerke. Iako su svi podaci o neprijatelju tih dana zvučali gotovo poražavajuće, nismo se dali pokolebati- nakon višesatne na ovim prostorima nezapamćene borbe Pelemiši su ponovo bili naši. Neprijatelj se panično povlačio, bježao ostavljajući za sobom ranjene, poginule, MTS.

U ovoj bici sve je funkcionisalo na najvišem nivou; od komandovanja, veze, sadejstva do pozadinskog obezbedjenje.

Juli mjesec 1993.godine situacija oko Sarajeva krajnje zategnuta, ozbiljna. Spremni uvijek da branimo i odbranimo sve što je srpsko, na vapaj zatočenih, krenuli smo 03.07. ka Sarajevu. Krenuli smo ka Bjelašnici, Igmanu, Trnovu. Dio zadatka po planu "Lukavac 93" naša jedinica uspješno je izvršila.

Brojna su b/d naše brigade: Nismo pominjali skoro svakodnevne pokušaje ubacivanja IDG i DTG, svakodnevne provokacije od strane neprijatelja.

Brigada je danas osposobljena za izvodjenje svih vrsta borbenih dejstava, i uspješno će braniti i odbraniti teritoriju na kojoj izvodimo borbena dejstva.

3. Oslobodjeni prostori

- Opština Šekovići je sačuvana u predjašnjim opštinskim granicama, pri čemu su ~~sva granična sela ostala nastanjena do danas.~~ *7^e Stržemo muslimanskih sela od izvan Popovci i 4 sela iz Ključeva.*
- Opština Kalesija je izgubila 4 srpska sela koja su ostala u dubini neprijateljskog rasporeda, a to su: Dubnica, Zolje, Jeginov Lug i Jajići. *a pod svoju kontrolu stvorila samo 14 muslimanskih sela*

1. Memići
2. Buraldžići
3. Stanić
4. Milići
5. Nohovi
6. Hrgovi
7. Čepići
8. Kusići
9. Odževići
10. Šehići
11. Lički
12. Đerovići
13. Jelačići
14. Gajići

Na teritoriji opštine Vlasenica brojna su oslobodjena sela: Piskavice, Alihodžići, Urići, Mesići, Kula, Jaroblje, Džemat, Begići, Kuljančići, objekat Gradina, Hrastovac, Pijuke, Jaskovice, objekat Grobić, Potajnik, Bećirevići, Rogosija, Metaljka objekat Kameno brdo, izumetno važna K 754 iznad s. Hakalaši.

- Na teritoriji Milića svakako je najznačajnije istaći odbranu rudnika Boksita, a ne treba zaboraviti ni sela, objekta, područja: Sebiočina, Gerovi, Zabrdje, B. Polje, Vrsine, Zalisina, Lisina, Kupusna, Rupovo brdo, Vandžići, Dimale...

- Područje novoformirane opštine Skelani u sastav svoje teritorije priključilo je sledeća sela: Velika i Mala Daljegosta, Ljieše, Zabokvica, Gumci, Dobrak, Barakovica, Zgunja, Kadrići, Pajići, Bukovik i Trubari.

- Teritorija opštine Bratunac u celosti je sačuvana, b/d zajedno sa našim jedinicama izvodile su snage 4. Ok br.

Svakako je na jedno od prvih mjesta trebalo staviti oslobadjanje s. Memići, zatim objekat Lemino brdo, s. Maskalići, dio sela (područja Kamenica), s. Gajići, s. Gobelji, objekat Paljevine, selo Pelemiši i objekat Bandijerka koji su izgubljeni, pa ponovo vraćeni, ali o svima njima je bilo riječi u dijelu izlaganja koji se odnosi na b/d.

Oslobodjenih prostora je bilo i van naše zone odgovornosti, a to su: objekat Planina, s. Česna strana, s. Pašci, s. Milje, s. Deseci, s. Trebečaj.... (Bjalašnica - Igman).

Prilog grafikon br.1 i karta ratnog puta brigade.

4. Pregled ukupnih gubitaka

Proizvod brojnih b/d su i brojne žrtve, tako da smo od početka rata do formiranja Drinskog korpusa imali:

- poginulih 119
- ranjenih 407
- teže ranjenih 96
- lakše ranjenih 311

Prema podacima, spiskovima i pregledima od 01.11.1992.godine do danas imamo:

- poginulih 79
- ranjenih ..... 107, od toga
- teže ranjenih 15
- lakše ranjenih 92

Znači sumarni podaci pokazuju da od početka rata do danas imamo:

- poginulih 198
- ranjenih ..... 514, od toga
- teže ranjenih 111
- lakše ranjenih 403

Prilog: grafikon br.2

5. Kretanje starješinskog sastava kroz jedinicu

Jedan od ključnih problema bio je i nedostatak starješinskog kadra, tako da smo po ulasku u Drinski korpus imali:

- oficira 21
- podoficira 6
- rezervnih oficira 117
- rezervnih podoficira 163

Nakon istupanja Milića i Vlasenice iz našeg sastava i po odobravanju odredjenog broja radnih obaveza u pogledu starješinskog sastava stanje je sledeće:

- oficira 10
- podoficira 0
- rezervnih oficira 68
- rezervnih podoficira 149

6. Problemi koji utiču na borbenu gotovost

U današnjoj situaciji problemi su brojni. Ipak, istakli bismo samo neke:

- Veliki odliv boraca u druge brigade (Zvornik, Vlasenica), zbog znatno povoljnijih uslova.
- Neredovno i nejednako plaćanje vojnika, Naime privreda u Šekovićima neznatno radi, tako da naši vojnici žive isključivo od vojničkih primanja.
- Otežano pozadinsko obezbedjenje (obuća, odjeća, municija, hrana, gorivo itd.),
- Nepreduzimanje mjera od strane nadležnih protiv ratnih profitera i dezertera.
- Nerješeno stambeno pitanje velikog broja starješina, vojnika izbjeglica i onih čije su kuće na p/k naše odbrane.

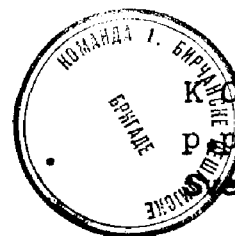
- Skori dolazak zime, a nemanje sredstava i p/g za obezbedjenje prohodnosti komunikacija i snabdjevanje jedinica. Ovako, svi putevi dotura biće blokirani već sa prvim snijegom.

7. Sadašnji borbeni položaji na kojima se brigada nalazi

Naša brigada danas u svom sastavu ima pet pješadijskih bataljona, jedan mješoviti artiljerijski divizion i prištapske jedinice, pozadinske jedinice sa ukupno 3.244 borca, a pokriva zonu odgovornosti desno s. Memići, lijevo uključno s. Hadžići u dužini oko 62 km.

Borbeni položaj jedinica na liniji odbrane je sledeći:

1.	1.Pb Osmaci	- s. Memići - s. Makalići
2.	2.Pb Papraća	- Bakalov Krš - Ječmište
3.	3.Pb Bišina	- s. Makalići - Zaborj
4.	4.Pb Kaštijelj	- Zaborj - Bandijerka
5.	5.Pb Trnovo	- Bandijerka - s. Hadžići

КОМАНДАНИ
РЕПУБЛИК
Stojar Andrić